

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.03.2008, sp. zn. 8 Tdo 365/2008, ECLI:CZ:NS:2008:8.TDO.365.2008.1

Číslo: 20/2009

Právní věta:

Zákonný znak skutkové podstaty trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák. spočívající v tom, že pachatel bez povolení „přechovává“ zbraň hromadně účinnou (např. funkční dělostřelecký granát), je naplněn jakýmkoliv způsobem jejího držení nebo nošení, v jehož důsledku má zbraň ve své moci. Pro závěr, že má takovou zbraň ve své moci a že ji přechovává, se však nevyžaduje, aby pachatel měl zbraň přímo u sebe, ale může ji mít uloženu či uschovánu i někde jinde (např. v trezoru, u známé osoby), pokud s ní může kdykoliv volně disponovat.

Jestliže pachatel zanechal zbraň na místě, kde s ní již nemůže nijak nakládat (např. ponechal ji ve svém bývalém bydlišti, z kterého se odstěhoval a do něhož už nemá žádný přístup), pak nelze dovodit, že i poté, co zbraň takto zanechal, ji má ve své moci a že ji nadále přechovává ve smyslu ustanovení § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.03.2008

Spisová značka: 8 Tdo 365/2008

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Nedovolené ozbrojování

Předpisy: § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného F. T. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 11. 2006, sp. zn. 6 To 562/2006, a rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 6 T 277/2003, a současně okresnímu soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 6 T 277/2003, byl obviněný F. T. uznán vinným trestným činem nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák.,

jehož se podle skutkových zjištění dopustil tak, že v době nejméně od 31. 8. 2003 do 19. 9. 2003 v místě svého tehdejšího bydliště v rodinném domě v obci V. bez povolení přechovával funkční dělostřelecký granát typu 125 OF Cv Sv, ráže 125 mm. Za tento trestný čin byl obviněný odsouzen podle § 185 odst. 2 tr. zák. za použití § 45 odst. 1, 2 a § 45a odst. 1 tr. zák. k trestu obecně prospěšných prací ve výměře 100 hodin.

Z podnětu odvolání obviněného F. T. Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 6. 11. 2006, sp. zn. 6 To 562/2006, podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. zrušil citovaný rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o trestu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněnému uložil podle § 185 odst. 2 tr. zák. za použití § 53 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. peněžitý trest ve výši 5000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání 14 dnů.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal obviněný F. T. z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolání směřující proti nesprávnému právnímu posouzení věci. Podle obviněného skutek, pro nějž byl uznán vinným, není v rozsudku soudu prvního stupně uveden tak, aby vystihoval skutečně a správně stav věci, a neumožňuje spolehlivě a jednoznačně posoudit, zda obviněný naplnil všechny znaky skutkové podstaty trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák. Pokud soudy nižších stupňů zjistily, že granát dal do skříně obviněný, vyplývá tato okolnost pouze z výpovědi svědkyně M. Š., přičemž při hodnocení okolností významných pro právní posouzení skutku soudy podle názoru obviněného nezvažovaly, že granát byl objeven v bydlišti této svědkyně v době, kdy zde již obviněný nebydlel. Obviněný v této souvislosti poukázal na možnost podporující jeho verzi obhajoby, podle níž v tomto mezidobí mohla právě jmenovaná svědkyně sama uložit granát na místo, kde byl posléze nalezen. Obviněný též poukázal na nedostatky v posouzení objektivní stránky uvedeného trestného činu, protože se ho měl dopustit v době od 31. 8. 2003 do 19. 9. 2003, ale již v měsíci červnu 2003 se odstěhoval a v době nálezu granátu již několik měsíců nebydlel v bydlišti svědkyně. Jak dále obviněný namítl, nemohl si ani opatřit granát a soud neměl k dispozici jediný důkaz, z něhož by vyplývalo alespoň podezření, že ho obviněný získal a jakým způsobem. V závěru dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudky soudů prvního i druhého stupně a aby obviněného zprostil obžaloby.

K podanému dovolání se vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství, který s ohledem na výlučně skutkovou povahu dovolacích námitek navrhl, aby Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného F. T. podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř.

Nejvyšší soud dospěl mimo jiné k těmto závěrům.

Protože obviněný F. T. ve větší části svého dovolání uplatnil námitky proti způsobu, jakým soudy nižších soudů hodnotily provedené důkazy, Nejvyšší soud shledal, že v uvedeném rozsahu jde o dovolání podané z jiného důvodu, než jaké jsou uvedeny v § 265b tr. ř.

Obviněný však podal dovolání zčásti v souladu s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., pokud zpochybnil správnost použité právní kvalifikace a vytkl, že s ohledem na vymezené časové údobí od 31. 8. 2003 do 19. 9. 2003 nebyla ve všech směrech naplněna skutková podstata trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák.

Podle tzv. právní věty se obviněný F. T. dopustil tohoto trestného činu v alternativě, že bez povolení přechovával zbraň hromadně účinnou. K tomu Nejvyšší soud připomíná, že zbraní hromadně účinnou je taková zbraň, která je při obvyklém použití způsobila současně usmrtit více lidí nebo jim způsobit těžkou újmu na zdraví (jde např. o kulomet, samopal, minomet, plamenomet, dělo, ruční granát apod.). K trestnímu postihu podle § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák. přitom postačí opatření sobě nebo jinému anebo přechovávání jen jedné zbraně hromadně účinné (viz např. Šámal, P., Púry, F., Rizman, S. Trestní zákon. Komentář. II. díl. 6., doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s.

1140 a 1141).

V posuzované věci byl předmětem činu dělostřelecký granát, který – jak vyplývá z obsahu spisu – byl funkční, měl roznětky a byl naplněn tritolem. Proto je nutné přisvědčit rozhodnutím soudů nižších stupňů, podle nichž se v případě obviněného F. T. jedná o zbraň, která je při obvyklém použití způsobilá současně usmrtit více lidí nebo jim způsobit těžkou újmu na zdraví, a jde tedy o zbraň hromadně účinnou.

Další zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák. spočívají v „opatření“ nebo „přechovávání“ zbraně uvedeného charakteru. S ohledem na uplatněné dovolací námitky obviněného F. T. je třeba poukázat na výklad pojmu „přechovávání“, jímž je jakýkoli způsob držení nebo nošení zbraně (srov. § 2 odst. 2 písm. a/, b/ zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů). Pachatel tedy musí mít zbraň ve své moci.

Okolnost, kdy má pachatel určitou věc (zbraň) „ve své moci“, sice není v zákoně konkrétně definována, ale v teorii se chápe tak, že pachatel má věc ve své moci i tehdy, když ji nemá přímo u sebe, ale může ji mít např. uloženu v bankovní schránce, uschovanou u známé osoby, zakopanou v zemi, uloženou v dutině stromu apod. (viz např. Novotný, O., Vokoun, R. a kol. Trestní právo hmotné – II. Zvláštní část. Praha: ASPI, a. s., 2007, s. 237 a 238). Věc však má pachatel „ve své moci“, pokud ji nemá přímo u sebe, jen tehdy, když s ní může kdykoliv podle své vůle a úvahy volně disponovat, což současně znamená, že k ní má přístup, na základě své vůle ovládá tuto věc anebo s ní podle své úvahy nakládá. Jedná se tedy o situaci, když pachatel může disponovat s určitou věcí, takže s ní může podle vlastního uvážení realizovat záměry, které s touto věcí má. O takový případ by šlo např. i tehdy, pokud by pachatel svěřil věc jiné osobě k tomu, aby mu ji u sebe ukryla, uložila apod., avšak s tím, že mu ji kdykoli na jeho přání vrátí, anebo mu umožní přístup k této věci.

V posuzované věci jde ovšem o situaci, která neodpovídá takto vymezeným podmínkám. Podle popisu skutku se měl obviněný F. T. dopouštět činu v době od 31. 8. 2003 do 19. 9. 2003, avšak podle výsledků provedeného dokazování obviněný již v této době nebydlel ani nepřebýval v obci V., která před tím byla jeho bydlištěm, protože se odstěhoval z trvalého bydliště své bývalé družky M. Š. v měsíci červnu 2003. Pokud tato svědkyně objevila dělostřelecký granát až dne 19. 9. 2003 ve svém domě ve skříni, stalo se tak tři měsíce poté, co obviněný již neměl přístup do tohoto domu.

Na základě takto popsanych skutkových okolností vznikají pochybnosti o tom, zda byl ve smyslu shora uvedených zásad naplněn zákonný znak trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák. spočívající v „přechovávání“ zbraně hromadně účinné. Obviněný F. T. totiž po svém odstěhování z označeného bydliště svědkyně M. Š. již neměl přístup do jejího domu, a tedy ani k věcem, které zde měl uloženy, jak o tom svědčí prohlášení samotné jmenované svědkyně. Podle její výpovědi poté, co se obviněný odstěhoval v polovině měsíce června 2003, vrátil svědkyni klíče od jejího domu a od poloviny června tam již nebyl. Jak je dále patrné z její výpovědi, jakož i ze souvislostí, za nichž svědkyně objevila ve skříni granát, obviněný ji neinformoval o tom, že si v jejím bydlišti nechává uvedený granát. Proto nepřihází v úvahu ani možnost, aby si obviněný zajistil prostřednictvím svědkyně M. Š. další nakládání s touto zbraní např. tak, aby mu svědkyně po dohodě s ním umožnila přístup do domu. Ze všech doposud zjištěných skutečností naopak plyne, že když jí obviněný vrátil klíče od domu, neměl již do něho přístup, a tudíž si zcela uzavřel cestu k tomu, aby mohl podle své vůle kdykoli manipulovat s předmětnou zbraní. Jak lze totiž dovodit z obsahu trestního spisu, po odchodu obviněného ze společné domácnosti nebyly vztahy mezi ním a jeho bývalou družkou (svědkyní M. Š.) dobré, proto nebylo možné, aby mohl podle svého přání i bez přítomnosti svědkyně navštívit dům či jeho část, kde měl uloženy své věci, nebo vůbec vstoupit do domu.

K tomu ještě Nejvyšší soud zdůrazňuje, že za rozhodující okamžik nelze považovat, kdy se obviněný F. T. odstěhoval, ale kdy vrátil klíče své bývalé družce – svědkyni M. Š., a tím pozbyl další možnosti volně navštěvovat její dům. Uvedené skutečnosti tak svědčí pro závěr, podle něhož obviněný od doby, kdy vrátil klíče od domu ve V., se zbavil možnosti nakládat volně a podle vlastní vůle se svými věcmi uloženými zde ve skříni, a tedy i s dělostřeleckým granátem. Od tohoto okamžiku jej již neměl „ve své moci“, takže nemohl být naplněn zákonný znak spočívající v „přechovávání“ zbraně hromadně účinné ve smyslu § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák., protože ten není dán za situace, kdy pachatel již nemůže volně nakládat se zbraní, kterou sice získal bez povolení, avšak zanechal ji na místě, kde si ji nemůže podle své vůle vzít. Jestliže byl obviněnému v důsledku těchto okolností zamezen přístup k prostorám, kde měl uložen dělostřelecký granát, nelze dovodit, že ho měl „ve své moci“, a tedy že ho přechovával, jak vyžaduje skutková podstata trestného činu nedovoleného ozbrojování podle citovaného ustanovení.

Jak vyplývá z obsahu napadených rozhodnutí, soudy nižších stupňů se prozatím nezabývaly těmito otázkami. Navíc použitá právní kvalifikace vykazuje vady nejen ve vztahu ke zmíněnému formálnímu znaku skutkové podstaty, ale v napadeném rozhodnutí je nedostatečně vyjádřena i subjektivní stránka trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák.

Protože vznikly pochybnosti o správnosti použité kvalifikace a soudy nižších stupňů nevěnovaly potřebnou pozornost všem otázkám významným z hlediska její možné aplikace na zjištěný skutkový stav, Nejvyšší soud shledal důvodným dovolání obviněného F. T., a proto zrušil jak napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, tak jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích, a to včetně obsahově navazujících rozhodnutí, která tím pozbyla podkladu, a přikázal Okresnímu soudu v Litoměřicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Jak závěrem Nejvyšší soud připomenul, v návaznosti na výsledky dokazování by případně mohla přicházet v úvahu stejná právní kvalifikace, pokud by se podařilo prokázat, že obviněný F. T. si „opatřil“ uvedený dělostřelecký granát, což je další alternativa způsobu jednání, jímž může být spáchán trestný čin podle § 185 odst. 2 písm. a) tr. zák. To však jen tehdy, pokud by bylo objasněno, kdy a kde obviněný získal uvedenou zbraň, což se však doposud nepodařilo zjistit i přes poměrně rozsáhlé dokazování zaměřené na tuto otázku.